

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suaui Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt IX. Praesidium consilia, quò Gallorum contestationes retunderent.
Declaratio & apparatus Lunensis ad executionem operis, & defensionem
Pontificis. Varij Patrum sensus. Legatorum consilium priùs ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11718

Præsidium consilia, quò Gallorum contestationes retunderent. Declaratio & apparatus Lunensis ad executionem operis, & defensionem Pontificis. Varij Patrum sensus. Legatorum consilium prius de re conficienda, postea de suspendenda, & tandem tabellarius ab ipsis ad Pontificem missus.

Eodem die cuncti Principum Oratores adiere Legatos, alij tamquam litigatores, alij tamquam sequestri. Illi verò singulis responderunt, sibi non licere obedientiæ Pontificij mandati deesse, ad quam ipsos Hispanus compellebat. Quocircà Simonetta, vt pararet ^a responsa contestationibus, quas præsenferat, Paleottam acciuit, & ab eo petijt vt eorum exemplum digereret. Respondit ille, Sibi consentaneum non videri diuino obsequio, ac bono Pontificis, absque necessitate ignem immensum, & forsitan inextinguibilem accendi: à cunctis Patribus Synodi præuideri obortis lacrymis Gallix schisma; & Oratorem Polonix prænuntiasse, cum Gallix iactura Poloniam perditum iri. Tum Simonetta: Mandato tam diserto Legatos vrgeri, vt eorum munus esset, non prudentiam in expendenda re, sed obsequium in perficienda exercere; adeoque auxilium à se, non consilium peti. Sed Paleottus virili fiduciâ negauit, velle se auxilium conferre operi, vnde clades imminerent Ecclesiæ: nec vim incuti à iussu Pontificis; siquidem à Deo, qui Pontifici & omni creatæ potentiæ superior erat, oppositum præcipi, vetante, ne certus schismatis fomes in Christiana Republica præberetur. Præterea, secundum omnes legum interpretationes, nullam humanam iussionem habendam esse pro rata in eo euentu, in quo notabilis conditionum mutatio facta est, à superiore non præuisa, & eiusmodi, vt si ab eo cerneretur, deberet, ac vellet iussionem reuocare. Similiter Boncompagnus, ad id accertitus, simile responsum reddidit. Nauagerus, educatus inter quietos ac moderatos sensus Veneti Senatus, in eandem propendere sententiam videbatur: quamobrem reliqui etiam Præsides consensere ^b, destinantes Romam tabellarium, noua mandata petiturum post delatam notitiam integram præsentis rerum status; nulli tamen hoc ipsorum animo supersedendi patefacto, quò & liceret ipsis tum illum mutare, vbi id opportunum arbitrentur, absque inconstantia nota, tum agere interim de concordia,

^a In Actis Paleotti.

^b Litteræ Legatorum ad Borromæum 1. Iulij 1563.

1563.

cordia, cum spe maiori successus, dum Galli magis formidarent, & Hispani censerent, per maiorem dignitatem à se concordiam iniri, quasi largientibus quieti publicæ id quod in ipsorum tacultate situm erat.

Itaque ad Pontificem scripserunt, factum vniuersè improbari non modò ab ijs qui neutri partium inclinabant, sed à Lusitanis, & etiam ab aliquo Hispanientium. Videri communiter, videri tot egregijs viris, etiam inter studiosissimos Apostolicæ Sedis, magnam inferri iniuriam Regi pupillo, quando nec auditus, nec in ius vocatus suâ possessione priuabatur. Huiusmodi onere nedum quidem fuisse grauatum in Aula Cæsaris, patru Philippi Regis; quin nec in Aula Pontificis, cui meritò liberius licuisset in ea quàm in Synodo res ordinare. Prænosci, Gallis esse in animo Legatos adire postridie, & hanc planè exceptionem producere, dicentes, non futuram in Synodo eam Patrum libertatem, eamque cuiusvis personæ securitatem, quas toties Pontifex promiserat; vbi ne ipsis quidem Patribus auditis, res adedò noua absoluto ipsius imperio perageretur, & Rex pupillus, tot sæcula tamquam Ecclesiæ primogenitus in honore habitus, qui per suos Præsules Oratoresque eò conuenerat, tam palmarem iniuriam pateretur. Neque solum scribebant Legati opus illud vt iniquum damnari, sed etiam vt noxium. Parari à Gallis in diem Dominicum proximè futurum, quo die rem peractum iri putabant, memoratas contestationes, vocibus erga Sedem Apostolicam & Pontificatum reuerentiâ plenis, & erga Lunensem, eiusque Regem beneuolis, quò postea integrum sel in caput Pij IV. profunderent: & in diem posterum protectionem destinare, minitantes, se contra Pontificem acturos, & alterum creaturos, per consuetam schismatis rationem; quâ in re ingentia sibi auxilia pollicebantur à coniunctis viribus vniuersi ferè Septemtrionis. Ex altero etiam capite non modicam infamiam nasci, cum Pontifex calumnijs appetetur, quòd ex emendationis horrore veller etiam cum Christianæ gentis pernicie Synodi dissolutionem; at verò postremis illis diebus Gallos proniores ad rem expediendam conspici. Existimari propterea, Pontificem prudenter moueri posse à tot nouis conditionibus ad reuocandum aut suspendendum mandatum, & nolle, vt ea functio exhibendi thuris ac pacis, Deo cultum, & Ecclesiæ pacem auferret. Præstò esse excusationem cum Hispanis ministris, qui simul Pontificis benevolentiam viderant, simul experti erant tam graua discrimina turbarum, quas animo non præceperant, vt qui facilem rei exitû Pontifici prædix-

rant.

1563

rant. Postremo loco Legati, ne se aut debiles aut contumaces ostenderent, promptam operam suam offerebant, vbi Pontifex in incepto persisteret; indicantes se rem ita protracturos, vt ante Sessionem ea peragenda non esset, quo tempore tabellarius iam redisset. Pontificem quoque monuerunt, à Lotharingo ad eum Musottum mitti, ipsum de negotio edoctrum, veniamque petiturum, vt dicebatur, in Galliam remigrandi.

Et reipsa Musottus viam prius arripuit quàm Præsidentem tabellarius, detulitque epistolam ad Pontificem, cuius exordium immentam subiunctionem præ se ferebat, vbi Lotharingus sua singula dicta censuræ Pontificis subiciebat. Verùm hoc præmissis, quasi alexipharmaco quo notam irreuerentis & immoderati vitaret, subsequerentur formulæ supra modum efficaces ad exprimendam gravitatem iniuriæ, quâ tantus Rex lædebat: & hæc inerant verba: *Nisi magna prudentia ac pietas Lunensis, & nostra tolerantia obstitisset, non desuit ex parte Legatorum, quin sancti Petri diem festum summissimum ac infelicissimum reddidissent omnium quos Christiana Respublica deplorasset.* Pergebat ille conqueri, quò demissius, eò acrius, quòd Pontifex, aduersus quàm alià vice sibi per Musottum significarar, imperasset (vt ille dicebat) Legatis, violatæ obedientiæ crimen incurfuris, ne Lotharingo quidquam concrederent; præcipuè verò negotium illud, in quo ipse supra reliquos potuisset Pontifici seruire, quemadmodum experimento liquebat: quamquam enim ex improviso res ipsi accidisset, tamen nisi sua & probi Præsidentis Hispani (Guerrerum significabat) opera intercessisset, minimum malorum quæ contingere poterant, Concilij solutio fuisset. Compelli se à gradu, quem obtinebat in Ecclesia, & à quietis desiderio, ad illum monendum: Si mandatum deduceretur in opus, Oratores declaraturos, quando ipse parentis officia reliquisset, & partis personam suscepisset, latâ non auditis Gallis sententiâ, nolle se illi sententiæ submittere, nec sibi deesse, nullâ habitâ Synodi, vel cuiusvis ratione, cunctis arreptis armis suæ causæ opportunis. Compertum esse Pontifici, nihil intolerabilius accidere mortalibus, quàm se iniuriâ offensos cernere, idque potissimum Principibus; vnde iræ suæ cunctis modis indulgent, cunctisque respectibus oculos claudunt, & ministri coguntur interdum, vt obsequantur, ad ea quæ sibi displicent peragenda. Neminem illic esse Italum aut Hispanum, qui contra Pontificem non vociferaretur. Illum igitur à se rogari per Iesu Christi viscera, vt ab eo proposito resisteret, sineretque Synodum progredi sicut inceperat: siquidem prosper

Litteræ Lotharingi ad Pontificem ultimo Junij 1563. in adducto libro Gallico,

1563
Litteræ
Lotharingi
ad
Pontificem
ultimo
Junij
1563.
in
adducto
libro
Gallico,

1563.

esper ac celer exitus sperandus erat, pro ipsius voto; se verò polliceri ita enixurum, ut id eueniret nullâ præteriti habitâ ratione, dummodò in posterum detrimentum illud Regi non inferretur. In reliquum intelligeret, nullâ ratione euenturum, ut duo illi Principes ad arma concitarentur: opportunum consilium, ne id contingeret, repertum iri; non item, ne Pontifex perpetuis vexatam molestijs vitam duceret, quamuis in centesimum annum ea protraheretur. Rursus postea leniebat asperitatem iteratis demississimis excusationibus liberæ scriptiois, quam studio ac beneuolentiæ tribuebat: atque ad epistolæ calcem, Italicè scriptæ, duos apponebat versus Latino idiomate chirographo suo, ad fidem nuntio conciliandam.

fol. 207 r
in ista
conu. lib.
21. 9. 1. 1. 1.
1563. 10.
1563. 10.

4 r. Jul. 1563
in dicto li-
bro Gallico.

Paucis elapsis horis post discessum Musotti innotuit Lotharingo, Præsides in procinctu versari, ut tabellarium mitterent: & plus minùsve eorum suspensio sibi suboluit. Quare per hunc posteriorem tabellarium breuem epistolam latine scripsit ^d. Dicebat, missam à se fuisse priorem epistolam, quasi res publicas desperante; sed postea cum animaduerneret, Legatos rationibus aliquantulum commotos, promptosque ad mittendum Romam tabellarium, voluisse se iterum ab eo petere, ne schismatis in Ecclesia auctor fieret, cum pro certo illi affirmaret, res Concilij benè digestas esse ad Sessionem concorditer celebrandam; postquam, si Pontifex vmbis disiectis, vellet suâ uti operâ, quemadmodum ex Musotto cognosceret, se Diuini obsequij, Sedisque Apostolicæ studiosissimum experimento compertum iri.

e Secunda
epistola Le-
gatorum ad
Borromæum
r. Jul. 1563.

Sed Legatorum tabellarius, qui hanc secundam Lotharingi epistolam detulit, alteram simul eorum attulit, quâ negotium variati nuntiabatur, & spes efficacitatis in eo negotio obturbabatur. Epistolam igitur ad Borromæum per eundem tabellarium ^e adiecit, narrantes, post obsignatum litterarum fasciculum se audiuisse, Lunensem vnâ cum suis omnibus firmo esse animo, ut die proximo Dominico traditum à Pontifice mandatum opere completeretur; atque in eo illi adhærere Cæsarianos, repugnantiam Gallorum damnantes; adeoque Lunensem, post adhibita cum Lotharingo studia per eosdem Cæsarianos, velle eodem die tres Episcopos ad illum mittere, ipsi exposituros susceptum à se consilium, simulque per eos conueniri de Præsidorum languore, quò huiusmodi querela in illos iacta, esset veriùs eorum, & ipsius pariter Pontificis purgatio; cum ostenderet, Pontificem à Rege fuisse permotum, non ipsum motorem esse, sicuti Galli sibi persuadebant, aut studebant alijs

alijs persuadere. Post hæc eisdem Præsules Lotharingo significatos, auditum à Lunensi fuisse rumorem contestationum, quæ ab Oratoribus Galliarum parabantur: se vix posse illi fidem habere; quod si verum esset, mirari se, id à Lotharingo tolerari. Profectò se illis denuntiare, vbi Galli verba minus honorifica in Pontificem adhiberent, Lunensem per consimiles formulas ipsis responsurum; cum suus Princeps pati non posset, communi suoque Parenti peculiari iniuriam inferri. Regem Christianissimum suo tempore illis merito succensurum, quòd puerili eius ætate ipsum ab Ecclesia deiunxissent: interim verò abeuntibus Tridento Gallis, non idcirco non perstituram ibi Synodum. Ita noua Legatorum epistola; qui per huiusmodi nuntium minus ad exequendam rem, magisque ad suspendendam timidi, epistolam clausurant, animum haud mediocriter ancipitem præ se gerentes; siue quòd talem reipsa gererent, siue quòd vellent sibi retinere libertatem ad omne consilium, quod ipsis opportunum fuisset incidentes rerum conditiones: postremo addebant, se Deum rogaturos, vt ab eo dirigerentur; quàm diutissimè possent, moras protraherent; curaturos, vt quacumque ratione concordia ageretur; & vbi animaduertent fieri non posse quin altera partium se læsam putaret, minus malum electuros.

Ad extrema rerum discrimina ministris conducibilis semper non est cautio, vt ipsi, quemadmodum creditur, diserta Principis iussa præstolentur; tum quia sibi nequiter nauatam operam existimat ab ijs qui velint se subducere, ipsum verò exponere cunctis vituperationibus, qui que indemnitati suæ intenti, afferunt magni ponderis negotio detrimentum, ex eo quòd rectorem habeat longinquum, & non plenè conscium, sicuti ij sunt, quibus res ob oculos versatur, adeoque consilium suggeritur à conditionibus cuiuscumque momenti; tum quia illud negotij detrimentum, tametsi omni adhibitâ cautione, in ipsos ministros recidit, cum semper infelix euentus causæ proximæ vitio tribuatur, adeò vt ipsa quamquam vita, nedum anima expers, ab hominibus plecti soleat: quod exemplo lusorum comprobatur, qui ludo victi talos diuerberant, aleasque dilacerant.